HAYEF: Journal of Education, 23; 1-11

Doi: 10.5152/hayef.2026.26058

Received: June 9, 2026
Revision Requested: July 6, 2026
Last Revision Received: July 21, 2026
Accepted: September 9, 2026

IUC UNIVERSITY PRESS İSTANBUL

HAYEF: Journal of Education

ARAŞTIRMA MAKALESI / RESEARCH ARTICLE

"Bu Kitapta Sanat Var!" Aile Katılımlı Sanat Çalışmalarının Ebeveynlerin ve Çocukların Gözünden İncelenmesi

Demet AYDIN[1], Zehra GÜNEYSU[2], Özkan SAPSAĞLAM[1], Bilge ÖZKABAYEL[1], Şirin ŞEVVAL YILMAZ[2]

[1]Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye
[2]Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, Türkiye

Konu hakkında halihazırda neler biliniyor?

- *Erken çocukluk döneminde sanat eğitimi çocukların yaratıcılık, ince motor becerileri ve estetik algılarını geliştirmektedir. Sanat eğitiminde kullanılan resimli çocuk kitapları metin, illüstrasyon ve tasarımın bir arada oluşturduğu çok katmanlı estetik yapılar olarak çocuğun hayal gücünü, dil gelişimini ve sanatsal bakış açısını desteklemektedir.*
- *Resimli çocuk kitapları aracılığıyla kurulan etkileşim, çocuğun kavramlar ile kelimeler arasında bağ kurmasını kolaylaştırarak dil gelişimini desteklemekte ve ebeveyn-çocuk arasında aile katılımına zemin hazırlamaktadır.*
- *Aile katılımı okul öncesi eğitimin kalitesini artırmakta, ebeveyn-çocuk arasındaki duygusal bağı güçlendirmekte ve çocukların sosyal-duygusal gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır.*

Öz

Erken çocukluk dönemi, bireyin yaşamında en kalıcı ve derin izlerin oluştuğu, yaşama ve sanata dair ilk bilgi ve becerilerin kazanıldığı kritik yıllardır. Bu kritik dönemde çocuğun sosyo-kültürel açıdan desteklenmesi ve çocuğun eğitim sürecine ebeveynlerin dahil olması çocuklar için önemli faydalar sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı, resimli çocuk kitaplarıyla yapılan aile katılımlı sanat çalışmalarına yönelik ebeveynlerin ve çocukların görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 8 hafta boyunca haftada iki kez uygulanan aile katılımlı sanat çalışmaları yapılmıştır. Her hafta iki ebeveyn ve araştırmacı ile sanat konulu resimli kitaplardan biri seçilmiş ve bu kitaplarla paralel sanat çalışmaları planlanmıştır. Çalışmaya her hafta 2 ebeveyn katılım göstermiştir. Toplamda 16 ebeveyn ve 16 çocuk aile katılımlı sanat çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Daha sonra görüşmelere katılmayı kabul eden 10 ebeveyn ve 10 çocuk ile yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Ebeveynlerin ve çocukların görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan bulgular; aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin görüşler, aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynlere etkisi ve aile katılımlı sanat etkinliklerinin çocukların gelişimine etkisi olarak üç ana temada toplanmıştır. Araştırma sonucunda resimli kitaplar kullanarak gerçekleştirilen aile katılımlı sanat çalışmalarına yönelik ebeveyn ve çocukların olumlu görüşlerinin olduğu, bu çalışmaların ebeveynlerin sanatla ilgili bakış açılarını geliştirdiğini ve çocukların sanat alan becerilerinin gelişimini desteklediğini ifade ettikleri görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda gelecekteki araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

***Anahtar Kelimeler**:* Erken çocukluk, sanat çalışmaları, aile katılımı, resimli çocuk kitapları

Abstract

Early childhood constitutes a critical period in which the most enduring and profound imprints of an individual's life are formed, and in which the first knowledge and skills related to life and art are acquired. Supporting the child socioculturally during this critical period and involving parents in the child's educational process are expected to provide significant benefits for children. The aim of this study is to examine parents' and children's views regarding family-involved art activities carried out with illustrated children's books. A case study design, one of the qualitative research methods, was employed in the study. Within the scope of the research, family-involved art activities were implemented twice a week over an eight-week period. Each week, one art-themed children's picture book was selected together with two parents and the researcher, and parallel art activities were planned around these books. Two parents participated in the study each week. In total, 16 parents and 16 children took part in the family-involved art activities. Subsequently, interviews were conducted with 10 parents and 10 children who agreed to participate, using a semi-structured interview form. The data obtained from the interviews were analyzed through content analysis. The findings that emerged from the views of parents and children were grouped under three main themes: views regarding family-involved art activities, the effects of family-involved art activities on parents, and the effects of family-involved art activities on children's development. The findings indicated that parents and children held positive views regarding family-involved art activities conducted using children's picturebooks, and that they reported these activities to have contributed to the development of parents' perspectives on art and to have supported the development of children's art-related skills. Based on these findings, recommendations for future researchers are presented.

***Keywords**:* Art activities, early childhood, family involvement, children's picture books

Corresponding author: Zehra Güneysu
E-mail: zehragneysu@gmail.com

Cite this article as: Aydın, D., Güneysu, Z., Sapsağlam, Ö., Özkabayel, B., & Şevval Yılmaz, Ş. (2026). "Bu kitapta sanat var!" aile katılımlı sanat çalışmalarının ebeveynlerin ve çocukların gözünden incelenmesi. *HAYEF: Journal of Education,* 23, 0058, doi: 10.5152/hayef.2026.26058.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License
Available online at https://hayefjournal.org

Çalışma bu konuya ne gibi katkılar sağlıyor?

- *Çalışma, resimli çocuk kitapları aracılığıyla yürütülen aile katılımlı sanat etkinliklerinin hem ebeveyn hem de çocuk perspektifinden ele alındığı ve çocuk görüşlerine doğrudan yer verilen özgün bir uygulama örneği sunmaktadır; bu yönüyle aile katılımı araştırmalarında çocuk bakış açısını görünür kılmaktadır.*
- *Çalışma, aile katılımlı sanat etkinliklerine katılımın ebeveynlerin evde çocuklarıyla gerçekleştirdikleri sanat etkinliklerini artırdığını ve sanat etkinliklerine ilişkin bilgi ile öz yeterlilik algılarını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır.*
- *Araştırma, sanatın aile katılımı için güçlü ve erişilebilir bir araç olduğunu somut biçimde göstererek okul öncesi eğitim programlarına düzenli ve sürdürülebilir aile katılımlı sanat modülleri eklenmesine yönelik uygulamaya dönük bir model sunmaktadır.*

Giriş

Erken çocukluk, bireyin gelişiminde kritik bir dönem olarak kabul edilmekte olup, bu süreçte atılan temellerin yaşam boyu sürecek etkileri olduğu bilinmektedir. Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin en hızlı gerçekleştiği ve öğrenme kapasitesinin çok yoğun olduğu bir dönemdir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2024). Vygotsky'nin (1978) sosyokültürel gelişim kuramına göre çocuğun gelişimi, yetişkin ya da daha yetkin bireyler ile kurulan etkileşim yoluyla gerçekleşmektedir ve bu etkileşim sayesinde çocuk, tek başına gerçekleştiremeyeceği ancak yetkin bireylerin rehberliği ile ulaşabileceği gelişim düzeyine yani yakınsak gelişim alanına erişmesini sağlamaktadır. Erken çocukluk döneminde öğrenme süreci çocuğun aktif katılımı, sosyal etkileşimleri ve deneyimleri aracılığıyla gerçekleşmektedir (NAEYC, 2020). Bu doğrultuda çocukların aktif olması, öğrenme sürecinin deneyim temelli olması ve çok yönlü öğrenme ortamlarının sunulması önem taşımaktadır. Bu bağlamda sanat, çocuğun dünyayı keşfetmesine ve anlamlandırmasına katkı sağlayan önemli bir öğrenme aracı olarak öne çıkmaktadır (Öner, 2025). Çocukların gelişim süreçlerinin desteklenmesi için eğitim ortamlarında sanatsal programların yer alması ve çocuklara sistemli bir sanat eğitimi sunulması gerekmektedir (Akkurt & Boratav, 2018). Erken çocukluk döneminde sanat etkinliklerinin sunulmasının önem taşımasının yanı sıra bu sürecin verimliliğini etkileyen en önemli unsurlardan biri sunuluş biçimidir (Eisner, 2002). Bu doğrultuda çocukların sanat ile etkileşim kurmalarında resimli çocuk kitaplarının ve aile katılımı çalışmalarının etkili olabileceği söylenebilir.

Resimli Çocuk Kitaplarıyla Sanat Çalışmaları

Erken çocukluk döneminde çocuğun sanat ile eğitimsel anlamda ilk karşılaşması çoğunlukla resimli çocuk kitapları aracılığıyla gerçekleşmektedir. Resimli çocuk kitapları, sadece bir eğitim aracı değil; metin, illüstrasyon ve tasarımın birlikte bir uyum oluşturduğu kendine has sanatsal değeri olan yapıtlardır (Sipe, 2001). Bu kitaplar, metin ile görsellerin karşılıklı etkileşim içinde sunulduğu, çok katmanlı estetik yapılar olarak değerlendirilebilir (Nikolajeva & Scott, 2013). Resimli çocuk kitapları; metin ve görsellerin bir arada kullanımıyla, anlamın sanat, illüstrasyon ve yazılı dil aracılığıyla birbirini tamamlayan bir yapı içinde kurulmasını sağlamaktadır (Martens vd., 2012). Bu nedenle, çocuğun üretkenliğinin gelişmesi ve sanatsal bir bakış açısı kazanabilmesi için resimli çocuk kitapları ile erken yaşta ve yoğun biçimde etkileşim kurması önem taşımaktadır (Külük, 2013).

Çocuğun erken yaşlarda kitaplarla karşılaşması ve temas etmesi kadar bu kitapların nitelikleri ve içerikleri de önemlidir. Resimli çocuk kitaplarında yer alan illüstrasyonlar, çocukların hayal dünyasını zenginleştiren önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Bu görseller, çocukların kitaba yönelmesini sağlayan temel çekicilik unsurlarından biri olmasının yanı sıra, onların hayal gücünü destekleyerek sanatsal bakış açılarını geliştirmektedir (Al-Hinaai, 2021). Erken çocukluk evresinde resimli çocuk kitaplarıyla kurulan etkileşim çocuğun zihninde kavramlar ile kelimeler arasında bağ kurmasını sağlarken dil gelişimini de desteklemektedir (Atılgan, 2021). Bu yönüyle resimli çocuk kitapları, çocuk ve ebeveyn arasında etkileşim kurulmasını sağlayarak aile katılımına uygun bir zemin hazırlamaktadır.

Sanat Çalışmalarında Aile Katılımı

Çocuk dünyayı ve hayatı ailesi aracılığıyla tanımaya başlar; temelleri erken dönemde atılan bu ilişki ise ömür boyu sürmektedir. Bu bağlamda, çocuğun eğitim sürecinde aileyi dışarıda tutmak mümkün değildir (Çağdaş & Seçer, 2015; Köyceğiz vd., 2016). Ebeveynlerin okulları fikir geliştirme ve planlama süreçlerine aktif katılım sağlayabilecekleri eğitim ortamları olarak algılamaya yönlendirilmesi gerekmektedir (Sikes, 2007). Çamlıbel Çakmak (2010), öğretmenler ile ailelerin iş birliğinin çocukların eğitimine önemli katkılar sağladığını belirtmekte ve bu durumu bayrak yarışı metaforuyla açıklamaktadır. Buna göre, eğitim sürecinde sorumluluk zamanla öğretmenlere devredilse de, aile sürecin her aşamasında varlığını sürdürmektedir.

Ebeveynler okula gelerek çocuklarının öğrenme süreçlerine dahil olduklarında, okulda geçirdikleri zamanın ve yürüttükleri eğitsel çalışmaların önemli ve değerli olduğu mesajını çocuklarına vermektedirler. Bu etkileşim aynı zamanda ebeveynler üzerinde olumlu etki oluşturmaktadır. Okulun ve öğretmenlerin amaçlarını daha iyi anlayan ebeveynler, eğitim sürecine daha etkin katılmasının yanı sıra çocuklarına ev ortamında daha nitelikli destek sağlamaktadır (Sikes, 2007). Bu noktada aile katılımının en önemli amacı, çocuğun devam ettiği eğitim kurumunda sürekli iletişimle, öğretmen ve aile işbirliği ile çocuğun en üst yararını sağlamaktır (Epstein vd., 2002; İlhan Ildız, 2020). Nitekim alan yazındaki güncel bulgular, aile katılımının ev ve okul ortamları arasındaki sürekliliğinin çocuk gelişimi üzerinde bir kritik belirleyici olduğunu tutarlı bir şekilde doğrulamaktadır (Barger vd., 2019). Bronfenbrenner'ın (1979) Ekolojik Sistemler Kuramı'na göre çocuğun gelişimi, içinde bulunduğu aile, okul gibi mikrosistemler arasındaki etkileşimden doğrudan etkilenmektedir; bu sistemler arası tutarlılığın artması çocuğun gelişimini daha destekleyici kılmaktadır.

Aileler ve öğretmenler, erken çocukluk döneminde çocukların sanat etkinliklerine katılımının çocukların gelişimlerine önemli katkılar sağladığına inanmaktadır. (Kindler, 2010). Arizpe & Styles (2003), çocukların resimli kitaplardaki görsel detayları ebeveyn rehberliğinde daha derinlemesine analiz edebildiğini ve bunun bilişsel bir şema oluşturduğunu belirtmektedir. Öner'e (2025) göre; erken çocukluk döneminde sanat çocuğun bilişsel, duygusal, motor ve sosyal becerilerini bütüncül bir şekilde desteklerken, aile ve okulun bu süreçteki eşgüdümlü tutumu çocuğun gelişimine katkı sağlayacaktır.

Mevcut Araştırma

Okul öncesi sınıflarında gerçekleştirilen sanat etkinlikleri, çocukların sürece aktif katılımını teşvik eden en nitelikli araçlardan biri olarak kabul edilmekte; ebeveyn ve çocuk için paylaşımlı ve uygulamalı öğrenme deneyimleri sunmanın yanı sıra farklı gelişimsel ihtiyaçlara esnek biçimde uyum sağlayabilme potansiyeli taşımakta (Epstein vd., 2002; Öner, 2025) ve ebeveyn katılımını yalnızca sanatsal süreçlerle sınırlı tutmayıp diğer öğrenme alanlarını da kapsamaktadır (Sikes, 2007). Sanat aynı zamanda çocukların çevrelerini keşfetmelerini ve yorumlamalarını sağlayan (Manera, 2022), kendilerini çeşitli yollarla ifade ederek bütünsel gelişimlerini destekleyen bir araç olarak değerlendirilmekte (Aden & Theodotou, 2019); Reggio Emilia yaklaşımı da çocukları sosyal etkileşimler yoluyla öğrenen aktif bilgi üreticiler olarak konumlandırırken ebeveyn katılımını bu sürecin temel bir bileşeni saymaktadır (Edwards, Gandini & Forman, 2012). Alanyazında resimli çocuk kitapları ve sanat ilişkisi (Al-Hinaai, 2021; Arıcı, 2023; Arizpe & Styles, 2003; Aydoğan, 2020; Galda & Short, 1993; Kara, 2022) ile erken çocuklukta aile katılımı ve sanat ilişkisi sosyal-duygusal beceriler, bilişsel yetkinlik ve estetik algı gibi farklı boyutlarıyla ayrı ayrı ele alınmıştır (Sheldon & Epstein, 2002; Szűcs vd., 2023). Buna karşın bu iki alanın kesişiminde; hem ebeveynin hem de çocuğun sürece birlikte dahil edildiği, resimli çocuk kitapları aracılığıyla kurgulanan ve estetik deneyimi merkeze alan uygulamaların incelendiği araştırmalar sınırlı düzeyde kalmaktadır. Bu bağlamda mevcut çalışma hem resimli çocuk kitaplarını temele alan sanat temelli bir uygulamayı ebeveyn ve çocuk ekseninde ele almaktadır.

Aile katılımı, ebeveynlerin ev ve okul temelli etkinlikler aracılığıyla çocuklarının eğitimine aktif olarak dahil olmalarını içeren çok yönlü bir süreç olarak kabul edilmektedir (Epstein vd., 2002; Hoover-Dempsey & Sandler, 1997). Bu sürecin kuramsal temellerinden biri Epstein tarafından geliştirilen Aile Katılım Modeli'dir (Sheldon & Epstein, 2002). Bu model, altı temel boyutta ele alınmış olup, okul ve aile işbirliği içerisinde çocuğun gelişimi ve öğrenmesinin en üst düzeye çıkarılması hedeflenmektedir. Bu boyutlar; ebeveynlerin destekleyici ev ortamları oluşturmasını kapsayan ebeveynlik, ev ve okul arasında etkili iletişimin kurulmasını içeren iletişim, ebeveynlerin okulda sürece dahil edilmesini ifade eden gönüllülük, çocukların öğrenme süreçlerinin evde desteklenmesini kapsayan evde öğrenme, ebeveynlerin karar alma süreçlerine katılımını içeren karar alma ve toplumsal kaynakların eğitime dahil edilmesini ifade eden toplumla işbirliği olarak sıralanmaktadır (Sheldon & Epstein 2002). Bu çalışma çerçevesinde, aile katılım modelinde yer alan boyutlardan ebeveynlerin okulda destek sağlamak üzere sürece dahil edilmesi olan gönüllülük boyutu ele alınmıştır.

Çocukların sanat temelli öğrenme süreçlerine aile katılımının dahil edilmesi, erken çocukluk eğitiminde öğrenme deneyiminin bütüncül bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlayabilir. Çocuk ve ebeveyn arasında deneyimlerin paylaşılması, öğrenmenin sosyal boyutunu destekleyerek süreci daha etkileşimli hâle getirmektedir. Bu bağlamda, resimli çocuk kitapları aracılığıyla gerçekleştirilen aile katılımlı sanat çalışmalarının, çocuğun gelişimini ve ebeveyn katılımını destekleyerek sanat alanına ilişkin öğrenme fırsatları sunabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma, sanatsal etkileşimin aile-çocuk dinamiğindeki yansımalarını inceleyerek ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, resimli kitaplar odağında kurgulanan sanat etkinliklerinin hem çocuk hem de ebeveyn üzerinde bütüncül ve olumlu bir etki oluşturacağı öngörülmektedir. Araştırma sürecinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Resimli kitaplar aracılığıyla gerçekleştirilen aile katılımlı sanat etkinliklerine dahil olan ebeveynlerin sürece ilişkin görüş ve deneyimleri nelerdir?
2. Resimli kitaplar aracılığıyla gerçekleştirilen aile katılımlı sanat etkinliklerine dahil olan çocukların sürece ilişkin görüş ve deneyimleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmada, bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırmacının sınırlandırılmış bir programı, olayı, süreci veya bireyleri derinlemesine incelemesine imkân sağlar (Creswell, 2017). Bu çalışmada ebeveynlerden ve çocuklardan deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarını ve yorumladıklarını anlamak amacıyla durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Etik Onay Beyanı ve Bilgilendirilmiş Onam

Bu araştırmanın etik kurul izni Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Rapor No: 20260309188, Tarih: 02.03.2026). Araştırmanın etik kurul izinleri tamamlandıktan sonra tüm katılımcılara araştırmanın amacı anlatılmış ve "Bilgilendirilmiş Onam Formu" imzalatılmıştır. Çocuklardan çalışmaya katılmadan önce onam alınmıştır.

Katılımcılar

Çalışma grubunu, okul öncesi dönem çocuğuna sahip 10 ebeveyn ve okul öncesi eğitim kurumunda öğrenim gören 10 çocuk oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma problemini en iyi şekilde aydınlatabilecek bilgi açısından zengin katılımcıların seçilmesini ifade etmektedir (Creswell, 2017). Bu doğrultuda çalışma grubunda yer alan katılımcıların 8 haftalık aile katılımlı sanat çalışmalarında yer almış olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak katılmaları temel ölçütler olarak belirlenmiştir. Çalışma grubu Hikâye okuma sürecine toplamda 16 ebeveyn ve çocuk katılmayı kabul etmiştir. Ancak bu ebeveynlerden yalnızca 10'u görüşme sürecine katılmayı kabul etmiştir. 6 ebeveyn yoğunlukları, hasta olmaları gibi çeşitli nedenlerle çalışmaya katılmayı kabul etmemişlerdir. Bu sebeple bu çalışmaya uygulama sürecine katılan 10 ebeveyn ve çocuk görüş vermiştir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1 incelendiğinde 10 ebeveynden sekizinin kadın, ikisinin de erkek olduğu görülmektedir. Ebeveynlerden ikisi ilkokul, beşi ortaokul, biri lise ve diğer ikisi lisans mezunudur. Araştırmaya katılan kadın ebeveynlerin tamamı ev hanımıdır. Erkek ebeveynlerden biri öğretmen, diğeri ise mobilyacıdır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin ikisi 21–30 yaş aralığında olup diğer tüm ebeveynler 31–40

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		**f**
Ebeveynler	Anne	8
	Baba	2
Eğitim Düzeyi	İlkokul	2
	Ortaokul	5
	Lise	1
	Lisans	2
Meslek	Ev Hanımı	8
	Serbest Meslek	1
	Öğretmen	1
Ebeveyn Yaşı	21–30	2
	31–40	8
Çocuğun Yaşı	60–72 ay	10
Cinsiyeti	Kız	5
	Erkek	5
Toplam		10

yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan çocukların hepsi 60–72 ay aralığındadır. Çocuklardan beşi kız, beşi erkektir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formları (ebeveyn ve çocuk) ve demografik bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Demografik bilgi formunda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, eğitim düzeyi, mesleğini içeren soruların yanı sıra çocuklarının bilgilerini içeren cinsiyet ve yaş soruları bulunmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarında ebeveyn ve çocuklara yönelik "Bu Kitapta Sanat Var!" Ebeveyn Destekli Kitap Okuma Süreci'ne ilişkin sorular yer almaktadır. Ebeveyn formunda dokuz soru, çocuk formunda ise sekiz soru yer almaktadır. Form hazırlanırken araştırma konusuna uygun olarak soru havuzu oluşturulmuştur. Soru havuzu 6 uzman ile incelenerek uygun sorular seçilmiştir. Ardından çocukların yaşına ve gelişim düzeylerine uygun biçimde sorular yeniden düzenlenerek son hali verilmiştir. Ebeveynlere yönelik; "Etkinliklere katıldıktan sonra evde çocuğunuzla sanata ilişkin çalışmalar yapıyor musunuz? Aile katılımlı sanat etkinliklerine katıldıktan sonra çocuğunuzda ne gibi değişiklikler gözlemlediniz?" soruları örnektir. Çocuklara yönelik; "Anne ve babalarla sınıfta kitap okuyup sanat çalışması yapmak sana ne hissettirdi? Evde de sanat çalışmaları yapıyor musun? Neler yapıyorsun?" soruları örnektir.

"Bu Kitapta Sanat Var!" Ebeveyn Destekli Kitap Okuma Süreci

"Bu Kitapta Sanat Var!" Ebeveyn Destekli Kitap Okuma Süreci, okul öncesi eğitim kurumunda eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulanmış toplam sekiz haftalık bir okuma sürecidir. Uygulama 03/03/2026 tarihinde başlamış olup; her hafta Salı ve Perşembe günleri gerçekleştirilmiş ve 30/04/2026 tarihinde sonlandırılmıştır. Bu süreç sanat odaklı nitelikli resimli çocuk kitapları aracılığıyla çocukların estetik duyarlılıklarını, yaratıcılıklarını, görsel algılarını ve ifade becerilerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu okuma sürecinde aile katılımı sistematik bir biçimde sürece dâhil edilmiştir. Önce tüm ebeveynlerle bir kez toplu görüşme yapılmış ve kitap okuma ve sanat çalışmaları hakkında ebeveynlere bilgi verilmiştir. Daha sonra ebeveynlerle bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiş ve kitap okuma sürecindeki sanat etkinlikleri seçilmiştir. Her kitap, renk, çizgi, form, sanatçı ve teknik gibi sanatın temel bileşenlerini çocukların gelişim düzeyine uygun biçimde ele alacak şekilde belirlenmiştir. Uygulama süreci haftalık periyotlarla yürütülmüştür. Her hafta iki farklı ebeveyn sınıfa davet edilerek etkinliklere aktif katılımları sağlanmıştır.

Oturumların ilk aşamasında seçilen resimli çocuk kitabı ebeveyn tarafından çocuklara okunmuştur. Okuma sürecinde etkileşimli kitap okuma tekniklerinden yararlanılmış; öğretmen rehberliğinde çocukların tahmin etmeleri, görselleri incelemeleri, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri desteklenmiştir. Okunan kitaplar seçilirken kitabın sanat temalı olması, okul öncesi dönem çocukları için yazılmış ve resimlenmiş olması, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun içerikler barındırması ölçütleri temel alınmıştır. Bu doğrultuda 16 kitap seçilmiştir. Nokta, Peter H. Reynolds (Eser Sahibi), Gökyüzünün Rengi: Peter H. Reynolds (Eser Sahibi). Van Gogh: Arkadaşım Vincent, Anna Obiols (Eser Sahibi), Merhaba Osman Hamdi: Sanatçıyla İlk Buluşma, Ecem Alpsoy (Eser Sahibi) kitapları seçilen kitaplardan bazılarına örnektir. Uygulama örneği olarak ilk hafta seçilen Nokta kitabına ilişkin uygulama örnek olarak gösterilebilir. Ebeveyn seçilen Nokta kitabını çocuklara okumuştur. Daha önce bireysel görüşmelerde belirlenen etkileşimli soruları bu okuma sürecinde çocuklara sormuştur. Daha sonra kitapta olduğu gibi suluboya ile tüm çocuklara boş kağıtlara farklı noktalar çizmeleri istenmiştir. İsteyen çocuklar farklı kalemler ve boyalar da kullanabilecek şekilde seçenekler sunulmuştur. Boyama süreci başlamadan önce suluboyanın teknik kullanımları hakkında araştırmacı ve ebeveyn çocuklara rehberlik etmiştir. Uygulama sonrası çocuklarla çember şeklinde oturarak, uygulama esnasında çekilen fotoğraflarla gün değerlendirilmiştir. Bir diğer etkinlik örneğinde ebeveyn Van Gogh: Arkadaşım Vincent kitabını çocuklara okumuştur. Van Gogh'un eserleri incelenerek çocuklarla konuşulmuş, eserler hakkında duygularını ifade etmeleri istenmiştir. Daha sonra çocuklar kendi seçtikleri Van Gogh'un eserlerini farklı baskı malzemeleri kullanarak yeniden resmetmeye çalışmışlardır. Şekil 1 ve Şekil 2 ilgili çalışmalara dair görselleri içermektedir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma etik izinleri alındıktan ve 03/03/2026–30/04/2026 tarihleri arasında 8 hafta boyunca süren uygulamalardan sonra, ebeveynler ve çocuklarla bireysel olarak yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Çocuklarla yapılan görüşmelerde çocuklar görüşmeye davet edilmiş, görüşmeler hakkında çocuk dostu ifadelerle bilgilendirilmiştir. Okul ortamında çocukların daha önce bildikleri boş bir sınıfta yapılan görüşmelerde sessiz bir ortam olmasına, dikkat dağıtıcı unsurlar olmamasına dikkat edilmiştir. Araştırmacı ve çocuk çapraz bir şekilde ufak masa etrafına oturmuşlardır. Görüşmeler, ebeveyn ve çocukların onamıyla ses kaydı alınarak kaydedilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmeler ortalama 12 dakika, ebeveyn görüşmeleri de ortalama 23 dakika sürmüştür. Daha sonra bu kayıtlar transkript edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini desteklemek için Creswell (2017) tarafından belirtilen geçerlik ve güvenirlik stratejileri

Şekil 1. "Bu Kitapta Sanat Var!" Ebeveyn Destekli Kitap Okuma Süreci.

Şekil 2. "Bu Kitapta Sanat Var!" Ebeveyn Destekli Kitap Okuma Süreci Sanat Çalışmaları.

kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan geçerlik stratejileri derinlemesine betimleme, yansıtıcılık, alanda uzun zaman geçirilmesi, akran değerlendirilmesidir. Görüşmelerde tüm temalara ilişkin çocuk ve ebeveyn görüşmeleri ve ortam detaylı bir şekilde ele alınarak süreç derinlemesine betimlenmiştir. Bu görüşlere ilişkin araştırmacıların yorumları da bulgulara eklenerek yansıtıcılık desteklenmiştir. Bu yorumları yapan araştırmacıların okul öncesi öğretmenliği mezunu olması, sanat çalışmaları yapması ve öğretmen olarak alanda uzun zaman geçirmesi de çalışmanın geçerliliğini desteklemektedir. Anlatımın doğruluğunu desteklemek için hem görüşme formlarında hem de kod ve tema oluşturma süreçlerinde akran değerlendirmeleri yer almıştır. Araştırmanın güvenirliğinin desteklenmesi için görüşme metinlerinin çözümleme sürecinde hataları önlemek için metinler 2 ayrı araştırmacı tarafından çözümlenmiş ve çapraz kontroller yapılmıştır. Buna ek olarak, içerik analizi sürecinde iki araştırmacı yer almıştır. Araştırmacılar düzenli aralıklarla toplanmış, toplantılar kayıt altına alınmıştır. Bu toplantılarda kod ve temalar üzerine fikir birliği sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Baltacı (2019) içerik analizinde görüşmeler aracılığıyla elde edilen verilerin dört aşamada analiz edildiğini vurgulamaktadır. Bu araştırmanın verileri analiz edilirken bu aşamalar takip edilmiştir. İlk olarak, verilerin kodlanması aşamasında çocuk ve ebeveynlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlar ayrı ayrı kodlanmıştır. Analizin bu aşamasında görüşme metinleri iki araştırmacı tarafından okunmuş ve katılımcıların ifadelerindeki betimsel kodlar araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Daha sonra, kod, kategori ve temaların bulunması aşamasında, ilk aşamada belirlenen kodlar bir araya getirilerek aralarındaki ortak özellikler belirlenmiştir. Bu aşamada temalar ve kategoriler belirlenirken önceden belirlenen bir çerçeveden yararlanılmamış tümevarım yöntemi kullanılarak araştırmacıların kodlardan, kategoriler ve temalar oluşturması sağlanmıştır (Miles, Huberman & Saldana, 2014). Üçüncü aşamada ise kod, kategori ve temalar erken çocukluk dönemi araştırmaları ile uyumlu olacak şekilde düzenlenmiştir. En son aşamada bulgular tablolar halinde sunulup yorumlanmıştır (Baltacı, 2019; Eysenbach & Köhler, 2002; Miles ve Huberman, 1994).

Bulgular

Araştırma kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda üç tema oluşturulmuş ve temalara ilişkin kategori ve alt kategorilere yer verilmiştir. Araştırmanın temaları ve kategorileri Tablo 2'de yer almaktadır.

Yapılan içerik analizi sonucunda araştırmada üç tema oluşturulmuştur. Bu temalar: Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler, Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi, Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi temalarıdır. Araştırmanın bulguları bu temalara ilişkin başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler Temasına İlişkin Bulgular

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler temasına yönelik bulgular aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin olumlu duygular ve aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin olumlu düşünceler kategorilerinde sunulmuştur. Bu kategorilere ve alt kategorilere ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşleri Tablo 3.'de yer almaktadır:

Tablo 3'de görüldüğü gibi; Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Duygular ve Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Düşünceler kategorisine yönelik elde edilen veriler bulunmaktadır. Aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin duygular kategorisinde ebeveynlerin ve çocukların çoğu bu etkinliklerden keyif aldığını belirtmiştir. Yine benzer bir şekilde bazı ebeveynler ve çocuklar etkinlikler sırasında mutlu

Tablo 2.
Çalışmada kullanılan kategoriler ve alt kategoriler

Temalar	Kategoriler
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler	Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Olumlu Duygular
	Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Olumlu Düşünceler
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi	Ebeveynlerin Evde Sanat Etkinliği Uygulamalarının Artması
	Sanat Etkinliklerine İlişkin Bilgilerinin Artması
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi	Sanat Alan Becerileri
	Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri

Tablo 3.
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklere İlişkin Görüşler Temasına İlişkin Bulgular

Kategoriler	Alt Kategoriler	Ebeveyn Kodu	Çocuk Kodu
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Duygular	Etkinliklerden keyif alma	E1, E2, E6, E7, E8, E10	Ç1, Ç2, Ç3, Ç5, Ç6, Ç7, Ç8, Ç9, Ç10
	Mutlu olma	E6, E7, E8, E10	Ç1, Ç6, Ç7, Ç8, Ç10
	Heyecan	E2, E3, E6, E7, E10	Ç1, Ç2, Ç8
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Düşünceler	Çocuklar için olumlu etkiler	E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10	Ç1, Ç4, Ç6, Ç7, Ç9, Ç10
	Ebeveyn için olumlu etkiler	E1, E2, E3, E4, E8, E9, E10	—

olduklarını ve heyecanlandıklarını ifade etmişlerdir. Aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin düşünceler kategorisinde ebeveynlerin tümünün etkinliklerin çocukları üzerinde olumlu etkisinin olduğunu düşündüğü görülmektedir. Çocukların çoğu da benzer şekilde etkinliklerin olumlu yönlerinden bahsetmiştir. Bu düşüncelere ek olarak, ebeveynler kendileri için de etkinliklerin olumlu katkıları olduğundan bahsetmişlerdir. Ancak çocuklar ebeveynler üzerindeki olumlu etkiler üzerine görüş ifade etmemiştir.

Aşağıda aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin duygular kategorisine ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşlerine örnekler verilmiştir. Ebeveyn görüşleri "E" harfi ile, çocuk görüşleri ise "Ç" harfi ile kodlanmıştır.

E1: "Çocukların yaptığım etkinlik karşısında verdiği tepkiler çok hoştu, hepsi çok tatlıydılar. Çok keyif aldım." ifadesi ile ebeveynlerin özellikle çocukların süreçteki keyif alma durumlarından oldukça mutlu olduklarını göstermektedir. Bu ifade ayrıca çocukların da süreçten keyif aldıklarını desteklemektedir.

Ç1: "…değişik şeyler öğrendim, mutlu oldum."

Aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin düşünceler kategorisine ilişkin görüşlere örnekler verilmiştir:

E3: "Daha iyi gelişim gösteriyor, el becerisi daha fazla gelişiyor. Arkadaşlarıyla iletişim kuruyor" ifadesiyle ebeveyn sürecin çocuğun üzerinde olumlu etkileri olduğunu vurgulamaktadır.

Ç4: "Ben kitaplar öğrendim. Kitaplara baktım. Resim öğrendim." ifadesiyle çocuklar özellikle resimli kitaplardaki resimlere dikkat çekerek öğrenmelerinde önemli rol oynadığını vurgulamaktadır.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler temasından elde edilen bulgularda katılımcı görüşlerine göre ebeveyn ve çocuklar aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin olumlu duygu ve düşüncelere sahip olduğunu görülmektedir.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynlere etkisi kategorisine yönelik bulgular ebeveynlerin evde sanat etkinliği uygulamalarının artması, sanat etkinliklerine ilişkin bilgilerinin artması kategorilerinde sunulmuştur. Bu kategorilere ve alt kategorilere ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşleri Tablo 4.'de yer almaktadır:

Tablo 4'de görüldüğü gibi; Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi temasına ilişkin iki kategoride elde edilen veriler bulunmaktadır. Ebeveynlerin evde sanat etkinliği uygulamalarının artması alt kategorisinde aile katılımlı sanat etkinliklerine katılmadan önce yalnızca üç ebeveynin evde çocuğuyla sanat etkinlikleri yaptığı görülmektedir. Aile katılımlı sanat etkinliklerine katıldıktan sonra ise ebeveynlerin birçoğu evde sanat etkinliği yaptıklarını ifade etmiştir. Çocuklar da görüşmelerde bu bulguları desteklemişlerdir. Ebeveynler ve çocuklar sanat etkinlikleri sürecinde olumlu çocuk-ebeveyn etkileşimi gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Sanat Etkinliklerine İlişkin Bilgilerinin Artması kategorisinde ise ebeveynlerin çoğu sanat etkinliklerinin içeriklerini öğrendiklerini ve yarısı da sanat etkinliklerini nasıl uygulayacakları konusunda bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi teması ebeveyn odaklı olduğu için bu temaya ilişkin çocukların verdiği görüşler oldukça sınırlıdır. Ebeveynlerin evde sanat etkinliği yapması kategorisine ilişkin görüşlere örnekler verilmiştir:

E9: "Olumlu katkısı oldu. Birlikte vakit geçirilen anlara çocukların gözünden bakabilmek önemli. Evde daha çok araştırdığım sanat etkinliklerini yapmaya başladık." ifadesinin bu sanat çalışmalarında ebeveynlerin katılımını destekleyen önemli bir ifade olduğu düşünülmektedir. Bu ifadede ebeveynlerin çocukların gözünden sürece bakarak hem evde hem de okulda çocuklarla bağ kurdukları görülmektedir.

Ç7: "Attık, kestik, yapıştırdık. Sonra kutumuzu koyduk." ifadesiyle çocuklar sanata ilişkin yapılan evdeki deneyimlerini paylaşmışlardır.

Sanat etkinliklerine ilişkin bilgilerinin artması kategorisine ilişkin görüşlere örnekler verilmiştir:

E10: "Kitap okumak, o kitapta sanatçılarla ilgili çalışmalar yapmak çok keyifliydi. Tanımadığım sanatçılarla nasıl etkinlikler yapacağımı görmüş oldum." ifadesiyle ebeveyn sanat etkinliğine ilişkin bilgilerinin artmasının yanı sıra bu bilgi artışında çocuk kitaplarının rolünü de desteklemiştir.

Katılımcı görüşleri aile katılımlı sanat uygulamalarının evde olumlu yansımaları olduğunu göstermektedir. Araştırma öncesinde yalnızca üç ebeveynin evde çocuklarıyla sanat uygulaması yapması bilgisi de bu görüşleri desteklemektedir. Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi temasından ve kategorilerden elde edilen bulgularda ebeveynler etkinliklerden sonra evde sanat etkinliği yaptıklarını ve sanat etkinliklerine ilişkin bilgilerinin arttığını belirtmektedir.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi temasına yönelik bulgular Sanat Alan Becerileri ve Sosyal Duygusal

Tablo 4.
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Kategoriler	Alt Kategoriler	Ebeveyn Kodu	Çocuk Kodu
Ebeveynlerin Evde Sanat Etkinliği Uygulamalarının Artması	Uygulamalardan önce evde sanat etkinliği yapma	E1, E3, E6	—
	Uygulamalardan sonra evde sanat etkinliği yapma	E1, E2, E3, E4, E6, E7, E8, E9, E10	Ç1, Ç2, Ç3, Ç6, Ç7, Ç10
	Olumlu çocuk ve ebeveyn etkileşimi	E1, E3, E4, E6	Ç1, Ç2, Ç3, Ç6, Ç7
Sanat Etkinliklerine İlişkin Bilgilerinin Artması	Sanat etkinliklerinin içeriklerini öğrenme	E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10	—
	Uygulama bilgisi edinme	E2, E3, E6, E8, E10	—

Tablo 5.
Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi Temasına İlişkin Bulgular

Kategoriler	Alt Kategoriler	Ebeveyn Kodu	Çocuk Kodu
Sanat Alan Becerileri	Sanat türlerini ve tekniklerini anlama	E2, E3, E4, E6, E7, E8, E9, E10	Ç1, Ç2, Ç6, Ç8, Ç10
	Sanatsal uygulama yapma	E1, E3, E8, E9, E10	Ç2, Ç5, Ç6, Ç7, Ç9, Ç10
	Sanata değer verme	E2, E4, E8, E10	Ç1, Ç2, Ç10
	Sanat eseri inceleme	E1, E10	Ç2, Ç10
Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri	İletişim	E1, E2, E3, E4, E6, E7, E8, E10	Ç3, Ç6
	İş birliği kurma	E1, E9	Ç1, Ç3, Ç7, Ç9, Ç10

Öğrenme Becerileri kategorilerinde sunulmuştur. Bu kategorilere ve alt kategorilere ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşleri Tablo 5'te yer almaktadır:

Tablo 5'te görüldüğü gibi; Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi temasına ilişkin elde edilen veriler bulunmaktadır. Sanat alan becerileri kategorisinde ebeveynlerin ve çocukların birçoğu çocuklarının sanat türlerini ve tekniklerini anlamasında etkinliklerin etkili olduğuna ilişkin görüşler belirtmiştir. Buna ek olarak, ebeveynler ve çocuklar sanata değer verme ve sanatsal uygulama yapma ve sanat eseri inceleme alt kategorilerine yönelik ifadeler kullanmışlardır.

Sosyal duygusal öğrenme becerileri kategorisinde ise ebeveynlerin çoğu aile katılımlı sanat etkinliklerinin çocukların iletişim becerilerini desteklediğini belirtmiştir. Ebeveynler çocuklarının kendilerine ve akranlarına etkinlik süreçlerinde ve sonrasında sanatla ilgili soru sorduklarını vurgulamışlardır. Bazı ebeveynler etkinliklerin çocukların iş birliği kurma becerilerini desteklediğini belirtmiştir. Çocuklar da görüşmelerde arkadaşlarıyla ve ebeveynleriyle birlikte yaptıklarına ilişkin ifadeler kullanmıştır. Sanat alan becerileri kategorisine ilişkin görüşlere örnekler verilmiştir:

E10: "Kitaplarla çocuklar sanatçıları öğrendi ve sanatçıların çalışmaları gibi çalışmalar yaptı."

Ç2: "Resmimizi siyaha boyadık. Sonra üstünden böyle yaptık." ifadesiyle kazıma tekniğine ilişkin bilgi sahibi olma ve uygulama yaptığına ilişkin görüş alınmıştır.

Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri kategorisine ilişkin görüşlere örnekler verilmiştir:

E1: "Okulda öğrendiği sanat etkinliklerini kardeşine de öğretti. Arkadaşlarıyla yaptıklarını gelip bizlere anlatıyor."

Ç10: "Arkadaşım bana gösterdi. Ben kendim yapabildim"

Aile katılımlı sanat etkinliklerinin çocukların gelişimine etkisi teması ve kategorileri bağlamında katılımcılar sanat türleri ve tekniklerini anlama, sanatsal uygulama yapma, sanata değer verme ve sanat eseri incelemeye yönelik farkındalıklarının geliştiğine yönelik görüşler belirtmişlerdir. Ek olarak, katılımcılar etkinlikler aracılığıyla aile ve çocuk iletişimi ve işbirliği becerilerinin desteklendiğini belirtmişlerdir.

Tartışma

Aile katılımlı sanat çalışmalarını ebeveyn ve çocukların gözünden inceleyen bu araştırmanın çalışma grubunda 10 ebeveyn ve 10 çocuk yer almaktadır. 8 hafta boyunca haftada iki gün devam eden aile katılımlı sanat çalışmalarının ardından yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla ebeveyn ve çocukların çalışmalar hakkındaki görüşleri alınmıştır. Ebeveyn ve çocukların görüşlerine göre ortaya çıkan bulgular aile katılımlı sanat etkinliklerine ilişkin görüşler, aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynlere etkisi, aile katılımlı sanat etkinliklerinin çocukların gelişimine etkisi olarak üç ana temada toplanmaktadır. Bu bölümde araştırma bulguları temalara bağlı kalınarak alt başlıklara ayrılarak tartışılacaktır.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerine İlişkin Görüşler

Araştırma kapsamında elde edilen bulgularda ebeveyn ve çocukların aile katılımlı sanat çalışmalarına ilişkin görüşlerinde olumlu duygu ve düşüncelerin paylaşıldığı görülmektedir. Ebeveynlerin ve çocukların çoğu etkinliklerden keyif aldığını, mutlu olduğunu ve heyecanlandığını belirtmiştir. Yine benzer şekilde tüm ebeveynler, etkinliklerin çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu düşünmektedir; çocukların çoğu da bu olumlu yönleri dile getirmiştir. Ayrıca ebeveynler, etkinliklerin kendilerine de olumlu katkıları olduğunu ifade etmişlerdir.

Alan yazında erken çocukluk döneminde aile katılımlı çalışmaların hem ebeveynler hem çocuklar tarafından olumlu algılandığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır. Farklı araştırmalarda yer alan ebeveynler okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarına karşı ilgi ve istekli olduklarını; çeşitli uyaranlardan izole olarak çocuklarıyla geçirdikleri zamanın ebeveyn-çocuk ilişkilerini güçlendirdiğini belirtmektedir (Kaya, 2002; Levickis vd., 2022). Aile katılımı çalışmalarına ilişkin çocuk görüşlerini ele alan çalışmaların sayısı az olsa da, aile katılımlı çalışmaların çocukların göç vb. gibi çeşitli adaptasyon süreçlerine olumlu katkılar sağladığı; çocukların ebeveynlerin okul çalışmalarında aktif rol almalarına karşı olumlu duygu ve düşünceler besledikleri görülmektedir (Batuchina, 2014; Uzkul & Ada, 2026). Mevcut araştırma ve sunulan diğer araştırma bulguları paralellik göstererek aile katılımı çalışmalarının hem ebeveyn hem de çocukların gözünden verimli ve olumlu bir süreç olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

Ebeveynlerin aile katılımında bulunmaktan keyif almalarının nedenleri Hoover-Dempsey & Sandler (1995) tarafından geliştirilen modelde ele alınmaktadır. Modele göre ebeveynler çocuklarıyla anlamlı zaman geçirdiklerinde ebeveynlik tatmin duygusu yaşarlar ve çocuklarının gelişimine doğrudan katkı sunduklarını hissettiklerinde katılım motivasyonları artar. Epstein & Sheldon (2023) ise aile katılımı çalışmalarıyla ebeveynlerin çocuklarını yeniden keşfetme fırsatı yakaladıklarını ve bu nedenle gurur ve mutluluk duyduklarını savunmaktadır. Bu kuramda vurgulanan yeniden keşfetme durumu, ilgili kategori altında incelenen ebeveyn görüşlerinde (E1) de ortaya çıkmaktadır. Ebeveyn çalışma esnasında çocukların daha önce görmedikleri farklı tepkilerini görmenin çalışmayı daha keyifli hale getirdiğini belirtmektedir. Ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına dair olumlu düşüncelerine dair başka bir bakış açısı da değerli hissetme üzerine yapılandırılmaktadır. Poissant vd. (2023) ebeveynlerin okulda istenmediklerini düşünerek aile katılımlarında yer almaktan çekindiklerini belirtir. Bu bağlamda aile katılımına davet edilen ebeveynler kendilerini değerli hissederek bu çalışmalara karşı olumlu düşünceler geliştirmiş olabilirler. Dolayısıyla mevcut araştırmada da ebeveynlerin çocuklarıyla düzenli sanat çalışmalarına katılarak onların gelişimine katkıda bulunma duygusunu yaşadıkları; çocuklarını farklı bir ortamda gözlemleyerek onların yeni özelliklerini keşfetme olanağı elde ederek çocuklarıyla olan bağlarının kuvvetlendiği söylenebilir.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Ebeveynlere Etkisi

Araştırmanın bulgularına ilişkin oluşan ikinci tema aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynlere etkisi olmuştur. Bu tema altında gruplanan verilerde ebeveynlerin etkinliklere katılımı olumlu olarak değerlendirdikleri, evde gerçekleşen sanat etkinliklerinin arttığı ve ebeveynlerin sanat etkinlikleri üzerine bilgilerinin arttığı görülmüştür.

Ebeveynlerin aile katılımlı çalışmaların ardından evde çocuklarıyla yapılan etkinliklere daha fazla zaman ayırdıklarını belirtmeleri, uygulanan programın ebeveynlerin erken çocukluk eğitiminin boyutları ve kapsamına ilişkin farkındalıklarını artırmasıyla açıklanabilir. Arabacı & Aksoy'un (2005) çalışmalarında sistematik bir şekilde uygulanan aile katılımı çalışmalarının, çalışmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi eğitim ile ilgili temel konu bilgilerini artırdığını ortaya koymuş olması bu düşünceyi destekler niteliktedir. Bu açıdan bakıldığında, araştırma kapsamında okul ve öğretmen desteği ile çocuklarının öğrenme yaşantılarına dair bilgi seviyeleri derinleşen ebeveynlerin ev ortamında yeni öğrenme ortamları oluşturma eğiliminin arttığı ebeveyn ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bosire (2026) ve Kaya (2002)'nın araştırmalarında erken çocukluk döneminde okul ve ebeveyn arasındaki iletişimin güçlenmesi ve güven duygusunun artmasıyla ebeveynlerin evde çocukla geçirdikleri zamanın daha nitelikli hale geldiğine dair bulgular mevcut araştırmadaki aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynleri evde yeni etkinlikler yapmaya teşvik ettiği bulgusunu desteklemektedir. Dolayısıyla aile katılımlı sanat etkinliklerinin ebeveynlerin okul ve öğretmen ile iletişim ve işbirliğini kuvvetlendirdiği; böylece ebeveynlerin evde yeni öğrenme yaşantıları oluşturma konusunda motivasyonlarının arttığı söylenebilir.

Aile katılımlı sanat etkinlikleri çalışmalarının ardından ebeveynlerin ev ortamında çalışmaları sürdürme çabasındaki artış, sanatın kolaylaştırıcı ve birleştirici gücüyle de açıklanabilir. Ebeveynler çocukları ile birlikte gerçekleştirdikleri sanat çalışmaları sayesinde etkileşimin arttığı; yeni beceriler kazanmaktan keyif aldıkları deneyim oluşturmuş olurlar (Babadağ, 2022). Regev & Snir (2014) ebeveyn-çocuk etkileşimlerinde sanat kullanımının ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinde farkındalık geliştirmeleri ve kendilerini daha açık ve yargılamadan ifade etmeleri açısından kolaylaştırıcı bir deneyim sağladığını belirtmektedir.

Mevcut araştırmanın bulguları arasında ebeveynlerin sanat etkinliklerine ilişkin bilgilerinin arttığına dair görüşlerin yer alması ebeveynlerin evde çocuklarıyla sanat etkinlikleri gerçekleştirme konusunda motivasyonlarının arttığı bulgusunu desteklemektedir. Programa katılan ebeveynler sanatın sunduğu açık uçlu deneysel bir öğrenme fırsatını (Burke & Cleaver, 2019) keşfederek sanat çalışmalarına yönelik bir farkındalık geliştirmiş olabilir. Ayrıca aile katılımlı sanat etkinlikleri çalışmaları sayesinde ebeveynlerin erken çocukluk döneminde sanat çalışmalarının çeşitliliği ve yöntemleri ile ilgili deneyimler yaşayarak; bu uygulamaları ev ortamında gerçekleştirmeye dair öz yeterlilik algısı geliştirdiklerini belirtmeleri de da önemli bir unsur olarak görülmektedir. Yoo (2022) babalar ile gerçekleştirdiği çalışmasında babaların sanatsal süreçlere dair bilgi düzeylerinin artması, çocuklarına evde rehberlik etme konusundaki özgüvenlerini doğrudan yükselttiğini ortaya koymuştur. Buradan hareketle aile katılımlı çalışmaların ebeveynlerin çeşitli konu alanlarına ilişkin bilgi düzeylerini artırarak bir nevi ebeveyn eğitimi hizmeti sağladığı da söylenebilir. Soukakou vd.'na (2024) göre farklı öğrenme ihtiyaçlarına dair aile temelli uygulamalar çocukların gelişimini desteklemekle kalmaz; ebeveyn bilgi ve yeterliliğini artırarak aile refahını doğrudan desteklemek için önemli fırsatlar sunar.

Aile Katılımlı Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Etkisi

Araştırma bulgularına ilişkin oluşan son tema da aile katılımlı sanat etkinliklerinin çocukların gelişimine etkisine ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşlerini içermektedir.. Aile katılımlı sanat çalışmaları sonrasında ebeveynler ve çocukların görüşlerinde çocukların sanat alan becerileri ve sosyal-duygusal açıdan gelişim gösterdiğine yönelik ifadelerin yer alması erken çocukluk döneminde aile katılımı ve sanat eğitiminin bütünleştirilmesinin etkili bir yaklaşım olduğunu göstermektedir. Erken çocukluk döneminde sanat becerileri; çizim, boyama, kesme-yapıştırma, üç boyutlu üretim, renk bilgisi, estetik farkındalık ve materyal kullanımı gibi çok boyutlu yeterlikleri kapsamaktadır (Isbell & Raines, 2007; Wright, 2012). Çocukların ebeveynleri ile yürüttükleri sanat çalışmaları sonrasında sanat becerilerinde gelişim gösterdiklerine yönelik görüşler Vygotsky'nin Sosyokültürel Kuramı (Vygotsky, 1978) bağlamında açıklanabilir. Aile katılımlı sanat etkinliklerinde özellikle makas kullanma, renkleri karıştırma, kompozisyon oluşturma ya da üç boyutlu materyallerle çalışma gibi alanlarda ebeveyn desteği çocuğun yakınsak gelişim alanını genişletebilir. Bu kategori altında incelenen ebeveyn ve çocuk görüşleri (E10, Ç2) de aile katılımlı sanat etkinliklerinde çocukların ebeveynleriyle birlikte sanatsal beceri ve tekniklerini kullandıklarını göstermektedir.

Mevcut araştırma kapsamında çocukların sanat alan becerileri açısından gelişim gösterdiğine ilişkin ebeveyn ve çocuk görüşleri önemli görülmektedir. Alan yazında sanat becerileri ile nörogelişim, akademik başarı, sosyal-duygusal gelişim ve motor gelişim arasındaki ilişkiyi ortaya koyan pek çok araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalar, erken çocukluk döneminde sanat temelli yürütülen çalışmaların çocukların yaratıcı düşünme, sanatsal üretkenlik, estetik duyarlılık, özgün ifade becerileri ve yürütücü işlev becerilerinin gelişimini desteklemenin yanında; problem çözme, kendini ifade etme, iş birliği gösterme ve ince motor beceriler gibi çeşitli alanlara katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır (Andersen vd. 2019; Brown vd., 2010; Dinham & Chalk, 2018; McArdle & Piscitelli, 2002). Bu bulgular, mevcut araştırmada ebeveyn ve çocuk görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan gelişim algısını desteklemekle birlikte aile katılımlı sanat çalışmalarının çocuklara sunduğu katkının önemini ortaya koymaktadır.

Aile katılımlı sanat çalışmaları sonrasında çocukların sosyal becerilerinin geliştiğine dair ebeveyn ve çocuk görüşleri erken çocukluk döneminde aile katılımı ile ilgili araştırmalardan elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir. Araştırmalar, ebeveynlerin okulda gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarına aktif biçimde katılmasının çocukların sosyal becerilerini anlamlı düzeyde desteklediğini göstermektedir (Liu et al. 2022; Otero-Mayer et al., 2025). Ayrıca ebeveynleri aile katılımı çalışmalarına katılan çocuklarda paylaşma, işbirliği yapma, iletişim kurma, akran ilişkileri geliştirme, sınıf etkinliklerine katılma ve sosyal ortamlara uyum sağlama becerilerinin daha güçlü olduğu; benmerkezci problem davranışların azaldığı belirtilmektedir (Cohen & Anders, 2019; Sheridan vd., 2010; Yaşar Ekici, 2017). Bunlara ek olarak çizim ve boyama gibi görsel sanat çalışmalarının beyindeki sosyal duygusal düzenleme mekanizmasından sorumlu prefrontal korteksi uyararak dopamin salınımını etkilediği bilinmektedir (Kaimal et al., 2016). Görsel sanatlar, drama ve dans gibi sanat alanı eğitimleri özellikle problem çözme ve akran işbirliği fırsatları sunarak çocuklarda yaratıcı düşünme ve problem çözme üzerinde olumlu etkiler oluşturmaktadır (Schneider & Rohmann, 2021; Winner & Hetland, 2008). Bu bağlamda aile katılımlı sanat çalışmaları sonucunda çocukların sosyal duygusal beceriler konusunda gelişme gösterdiklerine ilişkin görüşlerde sanat çalışmalarının bireyin sosyal-duygusal iyi oluşuna sunduğu katkı da önemli bir unsur olarak görünmektedir.

Aile katılımlı sanat etkinliklerinin ardından ebeveynler ve çocukların görüşlerine göre sosyal duygusal öğrenme becerilerde algılanan ilerleme, ebeveynlerin farklı ortamlarda sosyal etkileşimler adına çocuklarına örnek olabilme fırsatı yakalamış olmalarıyla açıklanabilir. Çünkü aile katılımı etkinlikleri esnasında ebeveynler çocuklar için kişiler arası etkileşimleri modelleyip pekiştirirken, çocuklar ise uygun davranış modellerini gözlemleyebilir ve ebeveynleriyle sosyal etkileşim becerilerini uygulayabilirler (Liu vd., 2022). Bu konuya Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı (Bronfenbrenner, 1979) doğrultusunda bakıldığında aile katılımı çalışmaları çocuk için yakın çevresinde (mikrosistem) yer alan unsurların bir etkileşimidir. Bu kategori altında incelenen ebeveyn ve çocukların görüşlerinde (E1, Ç10) çocukların bazı becerilerin ediniminde akran ilişkilerinin etkili

olduğunu belirtmeleri; okulda edindikleri becerileri evde aile üyelerine de aktarmaya çalışmaları bu etkileşime örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla aile ile okul arasındaki etkileşimin güçlenmesinin, çocuğun yaşamındaki iki temel gelişim ortamı arasında tutarlılık oluşturduğu; böylece farklı ortamlardaki istendik davranışların, kuralların ve beklentilerin uyumlu hale gelmesini sağlamaktadır.

Sonuç

Araştırma erken çocukluk döneminde aile katılımlı sanat etkinliklerinin hem ebeveynler hem de çocuklar üzerindeki etkilerini nitel bir yaklaşımla ele alarak alanyazına özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Özellikle çocukların sürece yönelik görüşlerine doğrudan yer verilmesi, aile katılımı araştırmalarında çocuk bakış açısını görünür kılması bakımından özgün bir değer taşımaktadır. Elde edilen bulgular, aile katılımlı sanat etkinliklerinin yalnızca çocukların gelişimini destekleyen bir uygulama olmadığını; aynı zamanda ebeveynleri güçlendiren, okul-aile bağını derinleştiren ve her iki taraf için de anlamlı deneyimler üreten bütüncül bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın en belirgin katkısı, sanatın aile katılımı için güçlü ve erişilebilir bir araç olduğunu somut biçimde göstermesidir. Sanat temelli etkinlikler, ebeveyn ve çocuğu ortak bir üretim sürecinde buluşturarak hem ebeveyn çocuk ilişkisini ve öğrenmeyi, hem de gelişimi aynı anda desteklemektedir.

Araştırmadan elde edilne bulgular doğrultusunda çeşitli paydaşlara yönelik öneriler geliştirilebilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının bilgi aktarımı ya da bir günlük uygulamalardan ziyade belirli aralıklarla devam eden; ebeveynin öğrenme sürecinde etkin rol oynadığı çalışmalar şeklinde planlanması önerilmektedir. Özellikle düşük maliyetli materyallerle evde sürdürülebilecek sanat etkinliklerinin tasarlanması, ebeveyn rehberlik oturumlarının düzenlenmesi ve ailelere süreç odaklı sanat anlayışının aktarılması önemli görülmektedir. Buna ek olarak, okul öncesi eğitim programlarına düzenli, sürdürülebilir ve erişilebilir aile katılımlı sanat modülleri eklenerek aile katılımının etkin ve amacına uygun biçimde uygulanması sağlanabilir.

Bu araştırmada uygulamada yer alan ebeveynlerin tamamının veri toplama aşamasında yer almaması ve verilerin öz bildirime dayanması sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu doğrultuda mevcut çalışmanın nitel ve sınırlı sayıda katılımcıyla yürütüldüğü göz önünde bulundurularak, bulguların genellenebilirliğini sınamak amacıyla daha geniş örneklemlerle nicel veya karma yöntemli araştırmaların tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Özellikle öntest ve kontrol gruplu deneysel modellerle aile katılımlı sanat uygulamalarının etkililiği test edilebilir. Ayrıca farklı sosyoekonomik bağlamlarda ve kültürel gruplarda yürütülecek çalışmalar, aile katılımlı sanat programlarının etkililiğine dair daha kapsayıcı bir anlayış geliştirmeye katkı sunması düşünülmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Yıldız Teknik Üniversitesi'nden (Tarih: 02/03/2026, Sayı: 20260309188) alınmıştır.

Katılımcı Onamı: Çalışmaya katılan tüm çocukların ebeveynlerinden yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan çocuklardan sözlü olur alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – D.A.; Tasarım – D.A..; Denetleme – Ö.S..; Kaynaklar – Z.G., B.Ö., Ş.Ş.Y..; Malzemeler – D.A..; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – D.A..; Analiz ve/veya Yorum – D.A., Z.G..; Literatür Taraması – B.Ö., Ş.Ş.Y.; Yazıyı Yazan – D.A, Z.G., Ö.S., B.Ö., Ş.Ş.Y; Eleştirel İnceleme – Ö.S.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar araştırmanın finansal destek almadığını beyan etmişlerdir.

Data Availability Statement: The data that support the findings of this study are available on request from the corresponding author.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the Ethics Committee of Yıldız Technical University University (Date: 02/03/2026, Number: 20260309188).

Informed Consent: Written informed consent was obtained from parents who participated in this study. Verbal consent was also obtained from the participating children.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – D.A.; Design – D.A.; Supervision – Ö.S.; Resources – Z.G.., B.Ö., Ş.Ş.Y.;.; Materials – D.A.; Data Collection and/or Processing – D.A.; Analysis and/or Interpretation – D.A.., Z.G..; Literature Search – B.Ö.., Ş.Ş.Y..; Writing – D.A., Z.G., Ö.S., B.Ö., Ş.Ş.Y.; Critical Review – Ö.S., D.A., Z.G.X.X., X.X

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest and that none of the authors is a member of the Editorial Board or Advisory Board.

Funding: The authors declare that this study received no financial support.

Kaynaklar

Aden, F., & Theodotou, E. (2019). Reggio Emilia and the arts approach: two exceptional examples of multimodal learning in early years. *Journal of Global Education and Research*, *3*(2), 158–167. [CrossRef]

Akkurt, S., &Boratav, O. (2018). Neden sanat eğitimi? *International Journal of Scholars in Education*, *1*(1), 54–60. Retrieved from https://izlik.org/JA48SL85MP

Al-Hinaai, S. N. (2021). What is the importance and impact of illustrations in children's books? An investigation into children's responses to illustrations. Arab Journal for Scientific Publishing (AJSP), *30*, 92–118. Retrieved from https://www.ajsp.net/research/What_is_the_Importance_and_Impact_of_Illustrations_in_Children%5C%27s_Books.pdf

Andersen, P. N., Klausen, M. E., & Skogli, E. W. (2019). Art of learning – An art-based intervention aimed at improving children's executive functions. *Frontiers in Psychology*, *10*, 1769. [CrossRef]

Arabacı, N., & Aksoy, A. B. (2005). Okul öncesi eğitime katilim programinin annelerin bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *29*(29), 18–26. Retrieved from https://izlik.org/JA55ZJ48WE

Arıcı, M. R. (2023). *Okul öncesi dönemde sanat eğitimi: Sanat bilgisi ve estetik algıyı destekleyen resimli çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

Arizpe, E., & Styles, M. (2003). *Children reading pictures: interpreting visual texts*. Abingdon, UK: Routledge.

Atılgan, A. (2021). An analysis in the context of the contribution of children literature works to the children's art education process (Example of Leo Lionni). *International Journal of Education and Literacy Studies*, *9*(2), 143–151. [CrossRef]

Aydoğan, K. E. B. (2020). Çocuk sanat kitapları nasıl değerlendirilmeli? Biçim ve içerik bağlamında bir inceleme örneği. *Yaratıcı Drama Dergisi*, *15*(1), 167–194. Retrieved from https://izlik.org/JA29KT63RH

Babadağ, G. (2022). *İlkokul görsel sanatlar dersinde görsel kültür yoluyla aile katılımlı ekolojik sanat çalışmaları* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 368–388. [CrossRef]

Barger, M. M., Kim, E. M., Kuncel, N. R., & Pomerantz, E. M. (2019). The relation between parents' involvement in children's schooling and children's adjustment: a meta-analysis. *Psychological Bulletin*, *145*(9), 855–890. [CrossRef]

Batuchina, A. (2014). Children's perspective on parental involvement in the emigration country. *Education in a Changing Society*, *1*, 167–173. [CrossRef]

Bosire, J. P. O. (2026). Bridging home and school: how educator–parent relationships shape home learning environment and children's early language and literacy skills. *Early Childhood Research Quarterly*, *76*, 208–216. [CrossRef]

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: experiments by nature and design*. Cambridge: Harvard University Press. [CrossRef].

Brown, E. D., Benedett, B., & Armistead, M. E. (2010). Arts enrichment and school readiness for children at risk. *Early Childhood Research Quarterly*, *25*(1), 112–124. [CrossRef]

Burke, K., & Cleaver, D. (2019). The art of home education: an investigation into the impact of context on arts teaching and learning in home education. *Cambridge Journal of Education*, *49*(6), 771–788. [CrossRef]

Çağdaş, A., & Seçer, Z. Ş. (2015). Anne-Baba eğitimi (2. baskı). *Eğiten kitap*.

Çamlibel Çakmak, Ö. Ç. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant Izzet Baysal University Graduate School of Social Sciences*, *20*(20), 1–18. [CrossRef]

Cohen, F., & Anders, Y. (2019). Family involvement in early childhood education and care and its effects on the social-emotional and language skills of 3-year-old children. *School Effectiveness and School Improvement*, *31*(1), 125–142. [CrossRef]

Creswell, J. W. (2017). Araştırma Deseni, Nitel, Nicel ve Karma Yaklaşımlar [Research Design, Qualitative, Quantitative and Mixed Approaches] (S. B. Demir, Ed.; 3rd ed.). Eğiten Kitap.

Dinham, J., & Chalk, B. (2018). *It's arts play: young children belonging, being and becoming through the arts*. Oxford University Press.

Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (2012). *The hundred languages of children: the Reggio Emilia experience in transformation* (3. baskı). Prager Press.

Eisner, E. W. (2002). *The arts and the creation of mind*. Yale University Press.

Epstein, J. L., Sanders, M. G., Sheldon, S. B., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., ... Williams, K. J. (2002). *School, family, and community partnerships: your handbook for action*. Corwin Press.

Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2023). *School, family, and community partnerships: preparing educators and improving schools* (3rd ed). Abingdon, UK: Routledge.

Eysenbach, G., & Köhler, C. (2002). How do consumers search for and appraise health information on the World Wide Web? Qualitative study using focus groups, usability tests, and in-depth interviews. *BMJ*, *324*(7337), 573–577. [CrossRef]

Galda, L., & Short, K. G. (1993). Children's books: visual literacy: exploring art and illustration in children's books. *Reading Teacher*, *46*(6), 506–516.

Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (1995). Parental involvement in children's education: why does it make a difference? *Teachers College Record: the Voice of Scholarship in Education*, *97*(2), 310–331. [CrossRef]

Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (1997). Why do parents become involved in their children's education? *Review of Educational Research*, *67*(1), 3–42. [CrossRef]

İlhan Ildız, G. (2020). Erken çocukluk eğitimde aile katılımı ve aile eğitimi. Içinde (s. 247–269) S. Seven (Ed.), Erken çocukluk eğitimine giriş. *Pegem Akademi*.

Isbell, R. T., & Raines, S. C. (2007). *Creativity and the arts with young children* (2nd ed). Thomson Delmar Learning.

Kaimal, G., Ray, K., & Muniz, J. (2016). Reduction of cortisol levels and participants' responses following art making. *Art Therapy: journal of the American Art Therapy Association*, *33*(2), 74–80. [CrossRef]

Kara, C. (2022). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında yaratıcılığı destekleyen bir faktör olarak resimlemelerin kullanımı. *Star Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 221–240. Retrieved from https://izlik.org/JA98KR63PD

Kaya, Ö. M. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne baba görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Kindler, A. M. (2010). Art and art in early childhood: what can young children learn from a/Art activities? *International Art in Early Childhood Research Journal*, *2*(1), 1–14.

Köyceğiz, M., Ağaçdan, M., Akaydın, D., Yorgun, E., & Tezel Şahin, F. (2016). Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programlarında aile katılımının dünü ve bugünü. *Journal of International Social Research*, *9*(45), 619–619. [CrossRef]

Külük, C. (2013). Resimli çocuk kitaplarının nitelik sorunsalı ve çocuğun sanat eğitimi sürecindeki yeri: "Delioğlu'nun resimlediği yapıtlar üzerine bir inceleme. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 393–417. Retrieved from https://izlik.org/JA43LT52PM

Levickis, P., Murray, L., Lee-Pang, L., Eadie, P., Page, J., Lee, W. Y., & Hill, G. (2022). Parents' perspectives of family engagement with early childhood education and care during the Covid-19 pandemic. *Early Childhood Education Journal*, *51*, 1–11. [CrossRef]

Liu, H., Qiu, Y., & Luo, L. (2022). Exploring family educational involvement and social skills in Chinese preschoolers: the moderating role of parent-child relationship. *Frontiers in Psychology*, *13*, 911421. [CrossRef]

Manera, L. (2022). Art and aesthetic education in the Reggio Emilia Approach. *Education 3-13*, *50*(4), 483–493. [CrossRef]

Martens, P., Martens, R., Doyle, M. H., Loomis, J., & Aghalarov, S. (2012). Learning from picturebooks: reading and writing multimodally in first grade. *Reading Teacher*, *66*(4), 285–294. [CrossRef]

McArdle, F., & Piscitelli, B. (2002). Early childhood art education: a palimpsest. *Australian Art Education*, *25*(1), 11–15.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.

Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: a methods sourcebook* (3rd ed). Thousand Oaks: Sage Publications.

Ministry of National Education (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli okul öncesi eğitim programı.

National Association for the Education of Young Children [NAEYC] (2020). Developmentally appropriate practice: a position statement of the National Association for the Education of Young Children. *NAEYC*.

Nikolajeva, M., & Scott, C. (2013). *How picturebooks work*. Abingdon, UK: Routledge. [CrossRef]

Öner, F. K. (2025). Erken çocuklukta sanat ve sanat eğitimi. F. Ünal (Ed.) Afete dayanıklı çocuklar yetiştirmek: Okul öncesi için STEAM-D temelli eğitim modülleri ve uygulamalarıiçinde (s. 89-110).Kriter Yayınevi.

Otero-Mayer, A., González-Benito, A., Gutiérrez-de-Rozas, B., & Expósito-Casas, E. (2025). Family involvement in early childhood education: a systematic review of its measurement. *Early Childhood Education Journal*, *54*(4), 2495–2516 . [CrossRef]

Poissant, J., Langheit, S., Capuano, F., Japel, C., & Poulin, F. (2023). Barriers to involvement in parenting activities in school-based preschools in disadvantaged neighbourhoods in Canada. *Early Years*, *44*(3–4), 495–510. [CrossRef]

Regev, D., & Snir, S. (2014). Working with parents in parent–child art psychotherapy. *Arts in Psychotherapy*, *41*(5), 511–518. [CrossRef]

Schneider, V., & Rohmann, A. (2021). Arts in education: a systematic review of competency outcomes in quasi-experimental and experimental studies. *Frontiers in Psychology*, *12*, 623935. [CrossRef]

Sheldon, S. B., & Epstein, J. L. (2002). Improving student behavior and school discipline with community and family involvement. *Education and Urban Society*, *35*(1), 4–26. [CrossRef]

Sheridan, S. M., Knoche, L. L., Edwards, C. P., Bovaird, J. A., & Kupzyk, K. A. (2010). Parent engagement and school readiness: effects of the getting ready intervention on preschool children's social-emotional competencies. *Early Education and Development*, *21*(1), 125–156. [CrossRef]

Sikes, M. (2007). *Building parent involvement through the arts: activities and projects that enrich classrooms and schools*. Corwin Press.

Sipe, L. R. (2001). Picturebooks as aesthetic objects. *Literacy Teaching and Learning*, *6*(1), 23–42.

Soukakou, E., Dionne, C., & Palikara, O. (2024). Promoting quality inclusion in early childhood care and education: inclusive practices for each and every child: thematic report. Commissioned for the World Conference on Early Childhood Care and Education.

Szűcs, T., Váradi, J., Kelemen, H., Miklódi-Simon, Z., & Pusztai, G. (2023). The role of parents in their children's artistic education: the effect of parental involvement in the transgenerational process. *Harmonia: Journal of Arts Research and Education*, *23*(2), 375–386. [CrossRef]

Uzkul, S., & Ada, E. (2026). Examining preschool children's perceptions on parental involvement. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *15*(1), 74–87. [CrossRef]

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Cambridge: Harvard University Press.

Winner, E., & Hetland, L. (2008). Art for our sake school arts classes matter more than ever-but not for the reasons you think. *Arts Education Policy Review*, *109*(5), 29–32. [CrossRef]

Wright, S. (2012). Arts education as a collective experience. In S. Wright (Ed.). *Children, meaning-making and the arts* (2nd ed) (pp. 194–225). Melbourne: Pearson Australia.

Yaşar Ekici, F. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(1), 543–562. [CrossRef]

Yoo, J. (2022). Art play with daddy: father-child play with art materials at home. *Early Childhood Education Journal*, *52*, 1–12. [CrossRef]